

An © 2017 Gannas

Lowender Peran

Mec Lir, Manow

Dawnsywyr Tawerin, Kembra

Skol Dhons Hegarty, Iwerdhon

Agan Goel Keltek a Dhons hag Ilow, Lowender Peran, a vydh synsys an vlydhen ma yntra dy'Yow an 2^a a vis-Du ha dy'Sul an 5^{es} mis-Du 2017, dhe'n Ostel Bristol, Tewynn Pleustri.

Kedhlow leun a-dhiworth an wasva,; towlenn, euryow, tokynyow hag erell a-dhiworth

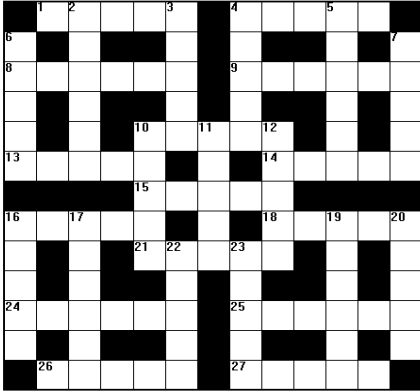
lowenderperan.co.uk

Park Hoskyn
Pennhalow,
Truru
Kernow
TR4 9NB

☎ 01872 553413

An Gannas niver 490
Mis-Hedra 2017
dyllys gans ©
Kowethas an Yeth
Kernewek ISSN 1485
705X

**Krowseryow
gans Ray Edwards**

a-dreus:

- 1. Pleg (5)
- 4. Metol pur boes (5)
- 8. *Yw saw oll dha a welis vy dha skwardya?* (RD 490) (6)
- 9. Gorra dhe ves (6)
- 10. Snell (5)
- 13. Benyn gans gour (5)
- 14. Nyns yw medhel (5)
- 15. An mis ma (5)
- 16. Afina (5)
- 18. *My a wel teyr gwelell gay ny welis , re'm fay* (OM 1730) (5)
- 21. Gwelell (5)
- 24. Lesta (6)
- 25. *'Yth yw lev hweg an ';* y'n *klewis lev'rel, Y res sugra an blew, ty re'm pobas re ell.'* (Treylyans dhiworth 'Alice in Wonderland')

- (Kreatur an mor yw rudh wosa bos bryjys dhe dhybri) (6)
- 26. Pychya (5)
- 27. Akontya (5)

war-nans:

- 2. Le (6)
- 3. Flogh benow (5)
- 4. Gwerthji a werth bara (5)
- 5. 1,000,000 (6)
- 6. *Gul*; amser tremenys (5)
- 7. Kans diner (5)
- 10. Nyns yw isel (5)
- 11. Rag esedha warnedhi (5)
- 12. Rag mos war dhowr (5)
- 16. Mamm, tas ha'n fleghes (5)
- 17. *Kert*; liesek (6)
- 19. *Kelorn*; liesek
- 20. Pregoth (5)
- 22. Sywya gorhemmynnadow (5)
- 23. Keudh (5)

Gorthybow dhe'n krowseryow Mis-Gwynnala 2017

Dydh rag
dyskadoryon,
14^{ves} a vis-
Hedra, Lys
Kernow

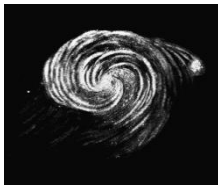
**Folenn Steronieth
gans Rod Lyon**

An mis eus passys, my a wovynnas orthowgh hwilas an ranneves Cassiopeia, ha'n acheson rag henna o pyth? Cassiopeia a yll poyntya y'n ebron dh'agan testenn lemmyn - an galaksi yn Andromeda.

Ha prag yth yw hemma dhe les? Gwrewh pesya redya.

Bys y'n 20ves kansvlydhen, ny wodhya steronydhyon rag sur bos an 'kommolow' esens i ow kweles a-ji dh'agan galaksi po yn-mes anodho

An brassa pellwelell yn kres an 19ves kansblydhen o honna dhe Arloedh Rosse yn Iwerdhon. Braster an bellwelell ma o 72 meusva (1.82meter), ha gans an bellwelell ma, a-dro dhe 1850, Arloedh Rosse o feusik lowr yn unn vires orth onan an kommolow ma – M51, an 'Galaksi Lonklynn' – dhe weles bos y shap korhwythel. Kyn hwrug hemma krevhe an tybyans bos an gommolen ma dhe'n lyha, yn-mes a'gan galaksi, hwath ny yllens i bos sur.

Delinyans a M51 gwrys gan Arloedh Rosse

Nyns o kyns an 20ves kansblydhen bos prov aga bos yn-mes a'gan galaksi.

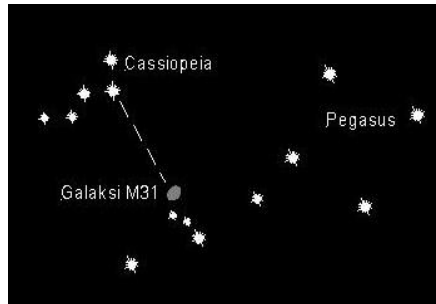
Y'n Statys Unys, yn 1917 an bellwelell 100 meusva (2.5m) nowydh

war Vont Wilson, Kaliforni, a veu usys rag an kynsa tro. Edwin Hubble o an steronydh esa orth hy usya ha gans an bellwelell ma, ev a skeusenna an Galaksi M31 yn Andromeda. Diworth an skeusennow kemmerys ganso, ev a ylli gweles sterennow diblans, ha wosa musurya aga fellder, ev a ylli leverel bos an kommolow ma rag sur, yn-mes a'gan galaksi. Pellder a M31 yw 2.5 milvil vlydhen-wolow – ha henn yw an galaksi an moyha ogas dhyn ni!

M31 – An Galaksi Andromeda

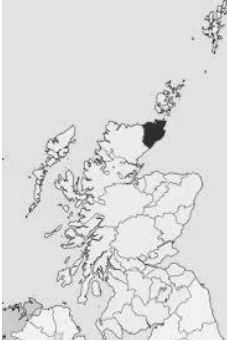
An galaksi ma yw an dra an moyha pell a yllyn gweles y'n ebron nosweyth gans an lagas noeth. Yth yw kales y weles, drefen nag yw y semlant moy es klout diskler gwann, mes ott omma an fordh dh'y gavoës.

Tresenn rag M31

Lyther a Alban
a-dhiworth Yowann Byghan
(agan kesskriker arbennik albanek)

Henwyn-Tyller Caithness

Desedhans
Caithness

Yth yw Caithness penntir an moyha north-est yn Alban. Rannvro wyls hag ynys yw (mes hwath pur deg).

Ny woer denyth p'eur y tallathas an hanow Caithness, mes pub huni yw unvern yn kever styr an hanow: yth yw 'nis' (leveys 'nish' yn Gàidhlig) po 'ness' (rynn po penntir) Tus an Gath. Ny a gyv Katanes yn skrifow a-varr. Mes piw o Tus an Gath? Yth ens kordh

Piktyon, dell hevell, ha martesen yth o an gath aga enyval totem.

Byttegyns, yn Gàidhlig arnowydh, yma hanow hag a styr 'Tus an Gath', mes ny styr Caithness; an hanow yw Cataibh (leveys ka-ti), ha'y styr yw Sutherland, an rannvro a-dhistowgh dhe'n dhyghowbarth a Caithness. Caithness yw henwys Gallaibh (ga-li) yn Gàidhlig, hag ottena gidyans dhe'n styr.

Gall po Goill yw 'estren, alyon'. Galloway yn dhyghowbarth an Alban yw Gall-Ghàidhealaibh (leveys gall-ghay-uh-li), ow styrya 'rannvro an Wydhyli estren', henn yw tus an Iwerdhon. Hanow gàidhlig an Hebrides yw Innse Gall (leveys i-shuh-gall), ow styrya Ynysow an Estrenyon. Ytho, Caithness yw Gallaibh, rannvro an estrenyon, ha henwyn-tyller an rannvro a dhiskwedh bos niver bras an henwyn a Skandinavi. Heb mar, re an estrenyon ma o ankrydoryon vor.

Kyn fo godhvos dhyn bos a-varra annedhysi Caithness Piktyon, yma fowt a henwyn-tyller hag a dhalleth 'Pit-', hag yw menek kler yn rannvroow erell Alban. Re a dyb bos an hanow koth Pentlands Forth a Norgaghek Pettalands-fjordr, henn yw Fjord an Tirow-Pikte. Yma Pitfour, Pitgrudy ha Pittentrail yn ogas, mes ymons i oll yn Sutherland. Yma henwyn a-varr kepar ha Dunnet, Bower ha Tain a allsa bos martesen Pittek, mes ny woer denyth yn sertan.

Yma lies hanow gàidhlig rag an brassa trevow (Inbhir-Theòrsa rag Thurso, Inbhir-Ùig rag Wick, Liabost rag Lybster, Hacraig rag Halkirk, hag erell), mes nyns yw sertan bos tus an ranndir Gwydhelegoryon oll y'n termyn may

teuth an ankrydoryon vor ena. Dhe wir, yth hevell bos an henwyn gàidhlig ma henwyn gwrys wosa an vlydhen 800. An klerra gidyans oll yw fowt dien an ger gàidhlig pur gemmyn ‘cill’ (leverys kil, ow styrya eglos), hag yw kevys dres remnant oll Alban, mes nyns yw kevys vyth oll yn Caithness.

Dhe vrasa niver an henwyn-tyller yn Caithness yma semlant estren: Achkeepster, Badlibster, Scrabster, hag erell. Yma’n diwedhyans na ‘-ster’ ow tos an ger Norgaghek ‘stadir’ po ‘bólstadir’, ow styrya trev po bargaen-tir. Ny a gyv ynwedh Bilbster, Brabster, Brubster, Lybster, Nebster, Shebster hag Ulbster.

Dew er gàidhlig yw kevys yn fenowgh: ‘baile’ (leveryys ba-luh, ow styrya tre, bargaen-tir po treveglos) hag ‘achadh’ (a-ghag, ow styrya gwel po park). Ny a gyv Balantsionnach (tre Johnny), Balantrath (tre an treth), Balbeg (tre vyghan), Balcladich (tre veynek), Balcraggie (tre garregi), Ballachara (tre gamm), Balmore (tre vras), hag Achastle (gwel an kastell), Achcomhairle (gwel an konsel), hag Achnamoine (gwel an towargh). Dell welsyn a-ugh, treweythyow yma an dallethans gàidhlig kelmys dhe dhiwedhyans norgaghek, kepar hag Achkeepster.

Henwyn-tyller didheurek erell yn Caithness yw: Duncansby (tre Duncan po Donnachadh), Assery (shieling Asgrim), Auckingill (kownans Hákon), Thurdistoft (bargaen-tir Thurdi), Utterquoy (tre a-ves), Stemster (tre ogas dhe’n dons meyn), Lybster (tre war an leder) ha Whaligoe (kanel an morvil).

Wor’tiwedh, yma an dhiw dre vras

lowr, Wick ha Thurso. Dell welsyn a-ugh, skrifys yns avel Inbhir-Ùig hag Inbhir-Theòrsa yn Gàidhlig. Ùig po Wick yw kevys yn lies le, hag yn Alban hag yn Pow Saws. An ger norgaghek ‘vik’ a styr pleg-mor, hag yw gwreydhenn an hanow-tyller ha gwreydhenn an hanow Viking ynwedh. Thurso po Theòrsa yw moy kales. Thòrsa (avon Thor) ha Thjòrsa (avon an tarow) yw kevys yn Orkneyinga Saga, kuntellyans bardhonegow yn Norgaghek Koth. An doronydh koth Ptolemy a ros an hanow Tarvedum po Tarvedunum dhe benntir ogas dhe Thurso, ytho martesen styr an hanow yw ‘dinas an tarow’. Mes Avon Thor yw styr ekwal da, hag yn gwiryonedh ny woer denyth py styr yw ewn.

Rag pella derivadow, gwelewgh *Scandinavians and Celts in Caithness: the Place-Name Evidence* gans W.F.H. Nicolaisen dhe

[sns.org.uk/resources/Documents/Books/Caithness_1982/05_Nicolaisen_Caithness_1982_pp_75-85.pdf](https://www.sns.org.uk/resources/Documents/Books/Caithness_1982/05_Nicolaisen_Caithness_1982_pp_75-85.pdf)

Hwedhel Gwrians gans Gwandryades

Hwedhel Gwrians Ynysow Markesas herwydh an bobel na (owth holya an erthygel yn An Gannas mis-Gwynngala)

Yn termyn an kynsa nos, Oatea o trigys gans y wreg Atanua. Nyns esa chi dhedha. Gorthugherweyth yn-medh hy gour ‘Haneth dhe nos my a wra drehevel agan chi’.

Ev a elwis y fors ow tewis ple dh’y vyldya, ha drehevel dew beulvan:

‘Ottomma *Ua Pou!*’

Ytho, Oatea a gemmeras jist krib an chi ha’y worra war’n peulvenyow, stegys gans lovan gwlan koko:

‘Ottomma *Hiva Oa!*’

Ytho ev a stagas an welynni a-rag, hag an kebrew a-is rag skoedhya an porth, hag a stagas an kebrew a-rag ow talleth gans jist krib an chi bys yn jist hir ha’n leghyon meyn helergh. Hag yn-medh ev:

‘Ottomma *Nuku Hiva!*’

Fatell gudha an chi? Gans palmwydh koko warlergh teknek naw-rann:

‘Ottomma *Fatu Hiva!*’

Hag ev a balas toll rag gorfenna y ober kyns an howlsedhes.

Atanua a armas, ‘Yma’n imaj gollowek ow terlenti’:

‘Ottomma *Tahuata!*’

Hi a geworras: ‘Ni a yll klewes kanow an ydhyon myttinweyth’:

‘Ottomma *Mohotani!*’

Oatea a besyas y ober heb hedhi. ‘My a wra kuntell an atal ha’y worra yn toll.’

‘Ottomma *Ua Huka!*’

Ytho Atanua a armas: ‘Bydh war.

Yma Tir an Dus (‘Henua Enana’) owth enowi:

‘Ottomma *Eiao!*’

(Diworth ICA- ‘Henua Enana’ 1997, Joseph Kaiha, ha Dordillon, Mgr. I.R. 1904)

Istori Berr Amontieth gans Frank Blewett

My a dhevnydhyas jynn-amontya yn kynsa mis Du 1966, ytho diegrys en vy aswon my dhe gowlwul hanterkans bledhen owth oberi gans jynn- amontya. Yn ow resegeva, my re usyas lies yeth jynn-amontya dihaval (kepar ha FORTRAN, COBOL, C++ ha lies huni aral) heb attendya steus trenyans. My a skrifas towlennow jynn-amontya rag ombrofyansow akontys ha kenwerthel, rag dielvennans statistikow hag argerdhow komplek, ha rag ober moy arbennek yn shapyans arghansek hag ombrofyansow kuntellow kovadhow jynn-amontya.

Nyns en vy an kynsa den a usyas jynn-amontya; yth esa lies den aral kyns ena. Aswonmys yw yn ta y’n eur ma y feu drehevys an kynsa jynn-amontya elektronek oberyansek yn 1944 gans bagas hembrenkys gans Alan Turing, dell hevel an mathemategydh konnykka a’n ugensves kansvledhen (heb mar, Einstein o fisegydh!). An jynn-amontya bretennek a remaynya kevrin-stat bys 1964 hag a walosegis dhe’n Amerikanesow lavasos i dhe dhrehevel an kynsa jynn-amontya oberyansek yn 1945!

Turing re dheuth ha bos a vri y'n bledhynnyow a-gynsow awos lyvrow ha fylmow a-dro dhodho hag y vagas ev neb a dhigodennis messajys almaynek treyllys gans an jynn Enigma a vri. Byttegyns, hwithrans Turing yn matematik tybel¹, troboyntel rag desinya *jynnow lojek* (jynnow-amontya) re entersa bacheleriethow matematik erbynn a-dro dhe 1955. Ytho, avel studhyer matematik yowynk, my a dheuth hag aswon Turing nans yw moy es hanterkans bledhen.

Wostalleth, y hwelys jynnow-amontya avel jynnow rag rekna, hag a ylli arbrisa yn skon niver efan a gen dewisyow; ytho, perfydh ens i rag digodenna messajys komplek. I a ledyas ynwedh dhe dhigolmow rag problemys fisegel kales kepar ha nijow tennow gonnow ha deghesennow. Rag matematik hengovek, res o kavos furvellow matematik dre dhigelmi kehavalennow² ha res o deseow a-dro dhe vodell divarennek³. Y'n gwettha prys, gwyns ha gwaskedh ayr a janj a bols dhe bols hag ytho an unnik fordh dhe dhigelmi an problem deghesenn o dhe wuthryl reknansow daswriasek pur vanylys hag a rekwiryas skorow nowyttha matematik kepar ha kehavalennow dihevelepter ha dyffransek. Perfeyth o jynnow-amontya rag an reknansow daswriasek⁴ ma.

Derivas 1945 a boslevas an dalvosogeth galladow a jynnow-amontya

rag an ombrofyansow ma ha profya y hallsa bos gorholedh a jynnow-amontya ollvysel kemmys ha deg junn hepken!

Kales dh'aga usya o an jynnow-amontya a-var drefen i dhe worthybi hepken dhe godenn dhewek, hag ynwedh an brassa rann a'n kalesweyth ny veu devisys y'n eur na kepar ha skrinow, logos, plasennow ha snodys tennvenek, pryntoryon uskis ha skomennow kov.

Byttegyns kowethyansow kenwerthel a gonvedhi pur uskis y fedha jynnow-amontya 'vas rag reknansow usadow kepar ha gobrans⁵ hag akontyans. An moyha a vri, y'n Statys Unys, IBM re wrussa tabuladors⁶ rag lies bledhen – jynnow sempel tredanek a redya kartennow hwaffys ha rekna gobrow ha akontyansow, mes heb reson komplek. IBM a aswonni galladewder an jynnow-amontya hag yn uskis a dheuth ha bos an brassa gwrier jynnow-amontya y'n bys. Yn kepar maner, y'n Ruvaneth Unys, J. Lyons & Co (provier pur vras boos) a fondyas Leo Computers yn 1951 rag displegya ober kenwerthel.

An kynsa jynnow-amontya o pur anfydhyadow⁷ drefen i dhe gregi war glapesow⁸ elektronek a fylly yn fenowgh ha kesrannow⁹ erel na oberi yn ta. Anusadow o jynn-amontya dhe oberi yn tidorr rag dydh kowal. Rag ensampel, yth esa nebes jynnow-amontya a gregi war skrinow pellwolok rag kov hag an

¹ **tybel**, *abstract* (hanow gwann diworth tybi)

² **kehavalenn**, *equation* (mathematek)

³ **divarennek**, h.g. *constant* (divarenn +ek)

⁴ **daswriasek**, an styr omma yw *repetitive*

⁵ **gobrans**, remuneration, payroll

⁶ Kembrek 'tablu' h.v. *tabulate*; **tabla** yn Kernewek?

⁷ **anfydhyadow**, h.g. *unreliable*

⁸ **klapes**, an styr omma yw 'valve'

⁹ **kesrann**, h.b. *component*. Kembrek 'cydran'

re ma o defendys yn es gans kert trosek ow tremena. Yth esa kaletter bras dhe'n jynnow-amontya ma dhe geskomunya gans an bys a-ves. Wostalleth, y hyllys devnydhya bysowek lent; a-wosa, y hyllys gorra danvonadow yn towlen war gartennow hwaffys po war snod-paper. Hemma a oberi yn ta lowr, mar ny ve k¹⁰ammgemeryansow y'n dowlen! Wostalleth, res o dhe'n towl bos skrifys yn kod dewek, ena a-wosa skrifys y'n yeth jynn-amontya sempel. Erbynn 1960, yethow jynn-amontya gwella a dho ha bos kavadow hag a heveli nebes haval dhe Sowsnek. Ynwedh, yth esa *transistors* yn le klapesow ha daffar erel re wellhas, ytho diogella o jynnow-amontya y'n eur ma hag i a hedhis oberi le menowgh.

My a welas jynn-amontya an kynsa prys yn 1964, hag ev o euthyk bras! Yth esa ev y'n stevel selys pur vras gans ayrewnans o res pores awos an tomder dinythys gans an jynn-amontya. Usys o ev rag reknansow kelmys dhe fysegieth sprusek. Pan en vy studhyer Pennskol Rysoghen, yth esa unn areth yn teyr bledhen gans agan Professor neb a dhisplegyas pan gavs a Pennskol y jynn-amontya nowyth yn 1965, y hyllys bos possybyl rag studhyoryon dh'y usya—dihaval lowr a'n eur ma!

My a dhallathas oberi yn 1966 avel dysker dygthyans, hag yn skon y teuth vy ha bos omvyskys yn ragdres meur dhe restra kertigow. Yth o ow hynsa kestav gans jynn-amontya yn mis Du 1966, dalleth hanterkans bledhen ! Res o

dhymm skrifa towlennow jynn-amontya yn FORTRAN, yeth skiensek an moyha avonsys kavadow. An towl o ragov dhe attendya steus trenyans a-wosa, mes yn hwir my a redyas lyver hag ytho my a skrifas towlennow. An dowlen o pur komplek, owth usya argerdh matematik, gans kuntell kovadow bras a brenoryon. Vos'tiwedh, ni a usyas ATLAS Loundres hag yn eur na o an galosekka jynn-amontya y'n Ruvaneth Unys. Yth esa dhodho tabour tennvenek rag kov, ha system oberyansow pur gonnyk, mes yn hwir o le galosek dell yw klappodhow skiansek arnowydh!

Byttegyns, nys o kowethek! Y redys an dowlen a gartennow hwaffys (kartennow gans tell ynna) hag yn fenowgh nys o hi sewen dre gammgemeryansow yethek. Ytho, res o dhymm gortos bys ternos rag assaya arta; yth esa argerdh pur lent dhe dhisplegya towlen owth oberi, y turya misyow po hwath bledhennow. An dygthyans finel o diwedhyn hag y hwodhor y'n eur ma bos res dhe system a'n par na bos keswriasek¹¹ may hallo an usyer gul desedhansow fur byghan. Agan ragdres o re komplek hag ughelhwanssek, hag a veu gesys wortiwedh, kepar dell veu meur a ragdresow y'n eur na.

Y'n gwella prys, jynnow-amontya a dhisplegyas pur skon wosa henna, hag a dheuth ha bos a bris meur isella ha meur possybyl dh'aga usya. Rag kalesweyth (daffar fisegel), yth esa skrinow (skonna, byghanna, kolorys ha skrinow-tava); daffar kov hedhas chonsus¹² uskis;

¹⁰ An ger sowsnek a dheuth diworth 'transfer' ha 'resistor'; tybyans rag Kernewek?

¹¹ **keswriasek**, h.g., *interactive*

¹² **chonsus**, an styr omma yw 'random'

bysowegi, logos ha kameras. Medhelweyth (towlennow a restra an jynn-amontya) a wellhas yn fras, hag y hyllir desinya systemow jynn-amontya owth eksekutya meur a dowlennow kettermynyek.

Erbynn 1970, res o dhe studyoryon pennskol usya jynnnow-amontya y'ga steusow ha jynnnow-amontya a dheuth ha bos moy hedhadow. Erbynn 1980, korrrjynnnow-amontya kepar hag Apple ha Commodore Pet a dheuth ha bos prest kavadow rag studyoryon hag avel gwariellow y'n chi, hag ynwedh i a dheuth ha bos jynnnow-amontya kenwerthel galosek hag a ylli negysyow byghan aga frena. Skon a-wosa, an kynsa klappkodhow a omdhiskwedhas, kynth o an re kynsa kepar ha bryckys hag a oberi yn trog! Erbynn 1995, korrrjynnnow-amontya o kavadow ha fest galosekka ages an London Atlas kowrek yn 1966. Y'n eur ma, heb mar, yma dhe'n rann vrasa a yowynkes klappkodhow skiansek eus hwath galosekka ha pur es dh'aga usya.

Nans yw pymthek bledhen warn ugens, es o rag kusulyas teknogel avelow dendyl dew kans, deg ha dew-ugens peuns an jydh (kemmys ha seyth kans peuns ahora) rag skrifa towlennow ombrofiansow. Y'n jydh hedhyw, ombrofiansow a'n par na yw skrifys seulabrys, del usys ha dre vras kavadow heb pe re, ytho kalessa yw rag kusulysi dendyl gobrow ughel. Byttegyns, nyns yw henna ow hudynn! Omdennys ov y'n eur ma ha my a spen ow thermyn ow skrifa erthyglyow yn Kernewek an pyth a gavav chalenj mar grev avel skrifa towlennow jynn-amontya komplek!

Noswikoryon yn Eglosvelyans gans Mary Sutcliffe

An arvor dyghowbarthek a Gernow o gwell rag an noswikoryon drefenn y vos nessa dhe Bow Frynk, le may trens a-dhiworto gwin ha brandi hag ynwedh, ena yth esa meur a borthow byghan, tirans ha plegow-mor goskeusek le may hyllens sedhi balyeryow rag aga hudha. Eglosvelyan o pur wiw rag an bywder ma. Y leverir, rann vrasa a'n teyluyow a-dro dhe Eglosvelyan a vostya yn kever gwriansow noswikorieth aga theyluyow y'n etegves kansblydhen; ytho kler o nag o an kreft na divlas.

Unn jydh, kok pyskessa gans karg a vrandi a veu hwythys war dir ena yn hager awel. Lester an Tollji a dhannvonas skath ha toll-wesyon gans gonnys dhe sesya an stoff ha'n noswikoryon, sowdhenys, a asas aga gwara ha fia. Mes bush a'ga matys y'n dre a omguntellas hag entra gans nell y'n withva-gonnys, kavoes arvow ha mos dhe'n porth. Dhiworth an alsyow i a omsettyas gans an gonnys war an dollwesyon ha'ga honstryna, dhe asa aga ober ha dehweles dh'aga lester. Meur a'n annedhysi an poesekka o kevrennoryon y'n mater anlachel ma, mes kynth esa godrosow a dharsywyans, nyns esa kas vyth y'n breuslys ha denvyth ny veu kessydhs.

An noswikor gerys-da, Spotsman y hanow, re dhrosa meur a gargow dhe Gernow. An Dollwesyon re ervirsa y dhalghenna pan dhehwella ev. Lester an Tollji a wortas ogas dhe'n arvor. Mes

Spotsman a'n gohelas ha tira oll an balyeryow yn Baya an Garrek war garregi henwys 'An Gador'. Ev eth dhe Bredenek, le may kavas ev y gothmans owth enowi tan avel gwarnyans a lok an Dollwesyon.

I a woelyas dhe'n karregi 'An Gador' pur yn kosel. I a ylli klewes levow Tollwesyon owth omdenna. Pan o gyllys an Dollwesyon, an noswikoryon a dhileas kekemmys balyeryow dell yllens. I a's kudhas yn entrans bal gwayvyes. Nebes balyeryow erell a assons i war an karregi. Ena i a omgudhas ha gortos. An Dollwesyon a dhehwelas ha hwilas an stoff. I a diras le ages kans lath dhiworth an brandi mes i a fyllis y dhiskudha. Byttegyns, i a gemmeras a-ves kok an noswikoryon.

An noswikoryon eth arta dhe'n 'Gador' ha degi remenant an balyeryow an alsyow yn-bann ha dhe-dre. Ha'n bora a dardhas, hag i a welas lester an Tollji ankorys y'n pleg-mor, gans kok an noswikoryon fastys dhe'n delergh. Pan dhiberthas lester an Tollji, an noswikoryon a dhannvonas kok pyskessa dhe garregi 'An Gador' rag dri an diwettha balyeryow dhe-dre.

An den neb a hedhis wor'tiwedh noswikorieth yn Eglosvelyan o tollwas, Kaptan Drew y hanow. Ev a glewas bos karg a vrandi ha gwires gwaytys y'n pleg-mor. Gans tollwas arall ev eth dhe'n le ha kavoes bagas a noswikoryon, neb a boenyas mes a wel y'n tewlder, ow tenna pellennow. Byttegyns an dollwesyon a besyas diyskynna an als ha war an treth i a gavas lovan serghys dhe garrek hag owth ystynn y'n mor. I a halyas an lovan: yn kynsa yth esa unn

balyer a omdhiskwedhas, ena onan moy, ena arta hag arta yth esa kans balyer tennys war an morrep. An dollwesyon a usyas fusenow rag gelwel gweres hag i a verkyas oll an balyeryow ma avel noswara. Ternos vyttin, bush bras a dus a omguntellas war an alsyow, ha mires orth an dollwesyon owth halya poes pur vras an hyns deserth yn-bann. Meur a annedhysi o pur edregus gweles an balyeryow drudh ow mos mes a wel yn dorgellow tewal an Tollji.

Wosa diw seythun, an dollwesyon a sesyas dew noswikor arall gans hwegh balyer a noswara. Mes an diwettha assay dhe dira noswara yn Eglosvelyan a hwarva ogas dhe Alsyow Angrows. Kaptan Drew ha'y dus a gavas bagas a noswikoryon owth omgudha a-dhelergh dhe ge. Kaptan Drew a's chalenjyas ha ny allsons i ri askus. An kaptan a erghis aga bos hwilys mes poran y'n pols na, yth esa tanses kowrek a wolow; nebonan re enowsa golowva vras a eythin rag gwarnya tus yn kok an noswikoryon yn kever an pyth esa orth aga gwaytya y'n pleg-mor. Mayni an kok a asas dhe goedha oll an balyeryow y'n mor ha goelya dhe-ves yn skon.

An jydh na, an dollwesyon dhiworth nebes gorsavow Tollji, a dhrehevis etek ha peswar ugens balyer a wires hag i a's dug dhe Wig. Mes bythkweyth ny veu noswikoryon vyth dalghennys a-barth an drogober na.

Nowodhow Berr

Kesva an Taves Kernewek a rester Dydh rag Dyskadoryon dhe vos synsyt

dhe Lys Kernow dhe'n 14^{ves} a vis-Hedra; y fydh Joe Lewis (Gwydhenn Ow'r) ha Pol Hodge (Ragdres Porthkellys) ow kewsel.

Yma gwiasva nowydh Kesva an Taves Kernewek owth avonsya – pella nowodhow dhe sywya.

Yma Akorransow Gwydhenn Ow'r (*Golden Tree Productions*) ha Konsel an Dre Lyskerrys ow kesoberi yn ragdres 'Nadelik Lyskerrys'.

Tewlys yw pareusi restrennow son lennansow an Bibel, piw a vynn po a yll gweres?

Skeul an Yeth Lyver Onan gans Wella Brown yw mes a brynt mes yma towl dhe bareusi dyllans nowydh gans Kesva an Taves Kernewek.

Dastyllys gans Kesva an Taves Kernewek yw Passhyon Agan Arloedh, pris £14.

argemmynn:

Radyo an Gernewegva

Radyo an Gernewegva yw towlenn radyo yn Kernewek pub seythun; restrys yw gans **Matthi Clarke** ha dell leverir yth yw an gwella ilow ha kows y'gan taves kernewek. Y hyllir goslowes orth:

www.anradyo.com

An Nowodhow

Nowodhow berr yn Kernewek yw dyllys gans Radyo Kernow dhe 5 eur dy'Sul. Geryow an dowlenn a yll bos redys diworth gwiasva Kowethas an Yeth Kernewek:

www.cornish-language.org

Servis Eglos dydhyas avisys

An Revrond Chenon Jane Kneebone a dhannvon kedhlow a-dro dhe servis a dheu:

2^a mis Hedra, Penneglos Truru, 17.30 eur, Oferenn Genys Solem rag Goel Sen German

Pella derivadow a-dhiworth:

Rev Chenon Jane Kneebone

☎ 01637 873135

☎ 07966 703924

janekneebone@gmail.com

Nawbedrek

A yll'ta dismygi an ger a naw lytherenn? Py lies ger a moy es 3 lytherenn a yll'ta kavoes, res yw dhis devnydhya pub lytherenn unnweyth yn pub ger ha res yw dhis devnydhya an lytherenn yn kres an predrek yn pub ger.

E	G	R
H	D	O
V	E	T

Gorthyp mis-Gwynngala 2017:

gorvynnus

Gorsedh 2017

Nebes skeusennow a-dhiworth Gorsedh Kernow 2017, synsys dhe Gastell Lannstevan dhe'n 2a a vis-gwynngala.

An Gannas 2017

An Gannas yw dyllys pub mis gans Kowethas an Yeth Kernewek. An Skrifennyas yw Tim Hambly, 12 Stret an Duk, Lannstevan Wartha, Kernow, PL15 8HD ☎ 01566 773716:

skrifennyas@btinternet.com

Pennskriker An Gannas yw Graham Sandercock hag yw lowen degemmeres erthyglow ha skeusennow dhe vos dyllys:

grahamsandercock@blueyonder.co.uk

An Gannas 2017

